

krásky slovenska

ROČNÍK LII

ROMSDAL 1974 str. 86

2/75

KČS 5,— LR

Travertínová kopa Mofetového prameňa. FOTO Dr. STANISLAV CHÁBERA

díkové je bohaté proplynén unikajúcim kyslíčnikom uhličítym. Okolo pramene sa během čtvrtého vysrážal v minerálnej vode rozpuštený uhličitan vápenatý v podobe niekoľkých metrov vysokých pramenných travertínových kúp, ktorá je korunovaná niekoľkými výraznými „krátermi“. Prevážná väčšina týchto travertínových „kráterov“, jejichž priemer dosahuje přes jeden meter, ukončila již svoju aktivitu, jejich dno je dnes již suché a pouze v niekoľkých metroch hlbokom studňovitom „kráteru“ na vrcholu travertínovej kupy lze dobre pozorovať probublávanie unikajúceho kyslíčnika uhličitého minerálnej vodou.

Nejbližší okolí Mofetového pramene, tvorené porézными tvrdými travertínovými uloženinami, väčšinou nažloutlé barvy, zčásti porušené exploataci travertinu, ktoré bylo prohlášené již v roce 1951 chráněnou lokalitou, je rovněž zajímavé výskytom specifických kalcifikálnych rastlinných společenstev.

Doc. Dr. Stanislav Chábera,
CSc.

Čs. reprezentačné horolezecké družstvo v Romsdale

Od 19. februára do 22. marca 1974 sa uskutočnil zájazd čs. reprezentačného družstva horolezcov do horskej oblasti Romsdal na západnom pobreží Nórska.

Účastníci zájazdu dohromady

vyliezli 8 túr, z toho 4 prvovýstupy, 2 prvé zimné prelezania a prvý úplný zimný prechod hrebeňom masívu Trolltindane. Všetky túry v masíve Trolltindane z doliny Romsdal svojou dĺžkou, veľkým prevýšením (až 1600 m) dosahujú vysokú úroveň a ich prelezanie je veľkým športovým výkonom a vážnym horolezeckým podujatím.

25. II.–28. II. štvorčlenná skupina Širl, Talla, Pechouš, Půlpán vyliezla východný pilier Breitindu. Bol to prvý zimný a celkovo druhý priestup jedným z troch „famózných“ pilierov Romsdalských (Breitind, Søndre Trolltind, Trollryggen) klas. VI.

25. II.–7. III. štvorčlenná skupina Orolín, Soldán, Bakoš, Petřík prvovýstupom zliezla východnú stenu Trollryggenu, podľa slov jedného z najlepších nórskeho horolezcov O. Eliassena najväčší problém v tejto oblasti. Klas. VI. A2, A3, A4.

26. II. Záhoranský, Jirko urobili prvovýstup SV rebrom Breitindu, klas. III.

8. III. Záhoranský, Jirko vyliezli na Bispen J hrebeňom, klas. II+.

10.–11. III. Širl, Talla, Pechouš, Půlpán urobili prvý zimný a celkovo tretí priestup východného piliera (priama cesta) na Søndre Trolltind, klas. miestami V.

12.–13. III. Orolín, Jirko, Bakoš, Petřík urobili prvý úplný zimný prechod hrebeňom masívu Trolltindane od S na J. Jeden úsek klas. IV.

12.–13. III. Záhoranský, Soldán – prvovýstup stredom JZ steny, kuloárom na Hornakslu, klas. miestami V.

17. III. Pechouš, Jirko – prvovýstup stredom JZ steny Kongenu, klas. miestami III.

Naše horolezecké podnikanie sa u nórskej verejnosti stretlo s neobvykle veľkým záujmom a dostalo sa nám veľké uznanie. Nórska tlač prinášala podrobné reportáže o našom podnikaní, tiež televízia sa o nás zaujímala a urobila s nami rozhovor. Na

záver nášho pobytu úrad pre cestovný ruch nás pozval na recepciu do Grandhotela Bellevue v Åndalsnes. Naša vďaka patrí pánovi A. R. Heenovi a jeho manželke, ktorí sa o nás starali s bezpríkladnou starostlivosťou.

Veríme, že sme v Nórsku urobili dobré meno čs. horolezectvu a čestne sme reprezentovali našu vlasť.

Vladimír Petřík

Neznámy slovenský maliar

Niet pochybnosti o tom, že k najväčším umelcom, spojených s výtvarným životom Slovenska, patrí Majster Pavol z Levoče. Nejednen dejepisec výtvarného umenia a nejednen návštevník galérií ho považuje za umeleckú hviezdu prvej veľkosti. Oprávnené. Monumentalita a tvorčie majstrovstvo jeho diela nadchýna aj zahraničných návštevníkov výstavných siení Slovenskej národnej galérie vo Zvolene, kde sú časti jeho oltára z Levoče, alebo priamo v historickej Levoči, kde je v kostole sv. Jakuba jeho oltár v originálnom prevedení. Bez snahy o zveličenie môžeme tvrdiť, že oltár v levočskom kostole sv. Jakuba je ozaj unikátne dielo nielen neskorogotického slohu, ale aj výtvarného prejavu na Slovensku vôbec. Toto dielo právom patrí do dejín európskeho umenia.

15. a 16. storočie dalo Slovensku a svetu ešte jedného umelca gigantického formátu. Jeho meno nepoznáme. Vieme o ňom dokonca ešte menej ako o Majstrovi Pavlovi. Zostal nám po ňom ako stopa iba monogram „MS“. Žiaľ, o jeho živote nič nevieme, a to napriek tomu, že nám zanechal dielo mimoriadneho významu a hodnoty.

Po dlhšom hľadaní, plnom dohadov a domnienok, podarilo sa zistiť a pričítať majstrovi MS až osem obrazov. Týchto osem diel sa dnes nachádza až na piatich